

Forebygging og behandling

Regjeringen oppnevnte i mars 2009 et utvalg som skulle gi forslag til forbedringer i norsk narkotikapolitikk.

Utvalget, ledet av Thorvald Stoltenberg, framla juni i år «Rapport om narkotika». Det foreslås blant annet alternative straffereaksjoner ved narkotikalovbrudd og statlig overtakelse av kommunale rusomsorgsområder i rusomsorgen.

Tidsbegrenset forsøksprosjekt med heroinbehandling er imidlertid det mest kontroversielle forslaget.

På 1960-tallet ble kontrollen med narkotiske stoffer i Norge endret fra å være medisinsk anliggende, til å bli strafferettslig problemstilling (Ervik 2007).

Et vesentlig antall av soningsdømte i norske fengsler sliter med rusproblemer.

Ifølge Stoltenbergutvalget er straffeforfølgning lite egnet virkemiddel for å unngå at rusavhengighet utvikler seg.

Straff kan snarere være en belastning, enn en vei ut av rusavhengigheten. Målet bør være å videreutvikle alternative reaksjonsformer som i større grad retter seg mot forebygging og behandling, i tillegg til å sikre oppfølging av rusavhengige under og etter fengselsopphold.

For mange samfunnsforskere er dette gammelt nytt. Kriminolog Nils Christie har lenge forfektet straff og narkotikalovbrudd som knipetangsmanøver. Det er et paradoks at samfunnet anvender fengsel som straffereaksjon, og samtidig tilbyr behandling.

Deloitte har nylig foretatt forvaltningsrevisjon av Haugesund kommunes rusomsorg.

Narkotikadebatten handler om mer enn medisiner, straff og behandling, skriver kronikkforfatterne.

FOTO: SCANPIX

Silje Chr. Hellesen
Jurist og styremedlem i Samtid

Trine M. Stokland
Sosiolog og styremedlem i Samtid

og omsorgssentre (MO-sentre) for helhetlig tilbud.

Rusfeltet er i dag delt mellom to forvaltningsnivå, som innebærer at tilbudet til hver enkelt rusavhengig mangler samordning. Tanken er at MO-sentrene skal overta og samordne oppgaver som i dag ligger hos kommunen og spesialisthelsetjenesten.

KRONIKK

Konklusjonen er at kommunens tjenestetilbud rettet mot rusavhengige totalt sett ikke er tilstrekkelig. En av hovedutfordringene er boligsituasjonen.

Revisjonen peker videre på problemstillinger knyttet til kapasitet og samarbeid i Rusteamet, Nav og Bestillerkontoret. Samarbeidet mellom kommunens enheter og fastlegene synes ikke tilfredsstillende. Stoltenbergutvalget foreslår oppretting av statlige Mottaks-

enter i legemiddelassistert rehabilitering (LAR), og mottar syntetiske varianter av heroin.

Stoltenbergutvalget foreslår forsøksprosjekt med heroin som alternativt behandlingspreparat for LAR pasienter som ikke har nytte av de syntetiske variantene av stoffet.

Forslaget er skremmende, men langt fra så kontroversielt som det framstilles i mediebildet.

Heroinutdeling til tungt belastede rusavhengige under streng kontroll på sterile legekontor, løser likevel ikke den evigvarende problemstillingen som ofte glemmes i narkotikadebatten.

Tung rusproblematikk handler om mer enn avhengighet. Rusavhengige tilhører ofte et stigmatisert rusmiljø.

Til tross for at miljøene preges av konflikt og elendighet, preges de også av intern form for sosial aksept, solidaritet og likeverd. Alternativet er ofte det motsatte.

Legemiddelassistert rehabilitering, med eller uten heroin, innenfor eller utenfor MO-sentre, kan bidra til brobygging mellom rusmiljøene og samfunnet for øvrig.

Politiske tiltak alene løser ikke problemstillinger knyttet til sosial stigmatisering og ekskludering av rusavhengige. Du, jeg og Stoltenberg har et medmenneskelig ansvar.

Narkotikadebatten handler om mer enn medisiner, straff og behandling. Den handler om grunnleggende samfunnsverdier. Samtidig ønsker velkommen til debatt om framtidens narkotikapolitikk, tirsdag 14. september på Høgskolen Stord/Haugesund.